

Преглед на международната среда към м. май 2022 г.

През м. април 2022 г. курсът на акциите на повечето световни пазари се понижи. Войната между Русия и Украйна продължи. Руския изиска чуждестранните купувачи на руски газ да плащат в рубли, като в противен случай прекъсва доставките. Глобалните цени на храните се покачват значително. Търговското споразумение на Обединеното кралство с ЕС след Брекзит предизвика сериозен спад в търговските им отношения. През м. април 2022 г., годишният темп на инфлация в Турция се повиши до 70%.

Еврозона

Брутният вътрешен продукт (БВП) нарасна през първото тримесечие на 2022 г., до 5% спрямо 4.6% през четвъртото тримесечие на 2021 г.

Очаква се годишната инфлация в еврозоната да се увеличи минимално - до 7.5% през м. април 2022 г. спрямо предходния месец, с основни компоненти индексът на енергията, следван от този на храната, алкохола и тютюна.

Сезонно коригираната безработица в еврозоната (EA19) се понижи слабо, до 6.8% през м. март 2022 г. спрямо м. февруари. За същия период, по данни на Евростат, безработните са 11.27 млн. души, което е със 76 хил. по-малко.

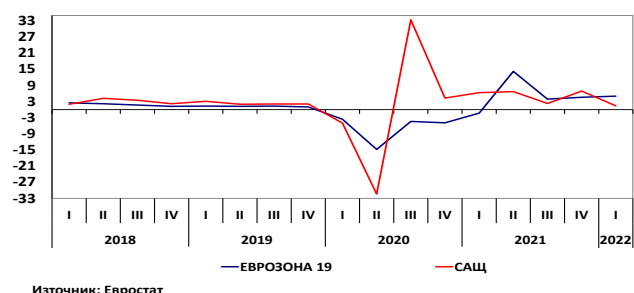
САЩ

Според „предварителната“ оценка на американското Бюро за икономически анализи, през пъртото тримесечие на 2022 г., ръстът на БВП се забави до 1.4% спрямо 6.9% през предходното. Понижението на реалния БВП отразява спад на разходите на федералните и щатските власти, износа и др.

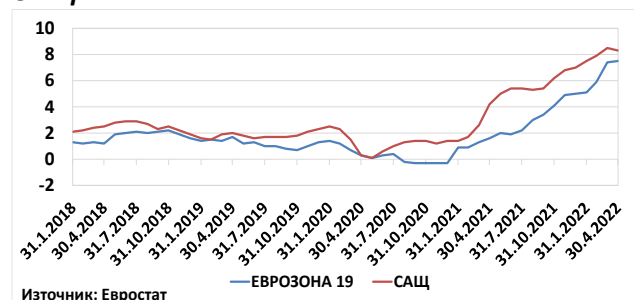
Индексът на потребителските цени спадна леко до 8.3% през м. април 2022 г. спрямо м. март, с водещи индекси на наемите, на храната и др.

Равнището на безработицата остана без промяна на 3.6% през м. април 2022 г. спрямо предходния месец. Броят на безработните бе 5.9 млн. души.

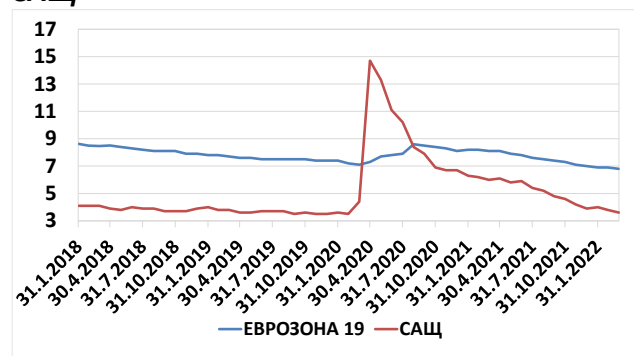
Графика 1. Реален БВП, % г/г; Еврозона(19), САЩ

Графика 2. Инфлация, % г/г; Еврозона (19), САЩ

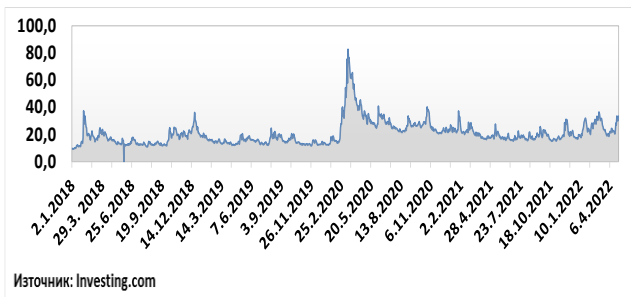
Графика 3. Безработица, %; Еврозона (19), САЩ

През м. април Volatility Index Futures (VIX) - индекс, който показва пазарните очаквания за волатилността в близко бъдеще, се повиши със 70.2%, до 33.4 пункта. От началото на 2022

г. индексът нарасна със 101.2%. Основните причини са: растящата инфлация, повишаването на лихвите, продължаващата война в Украйна и др.

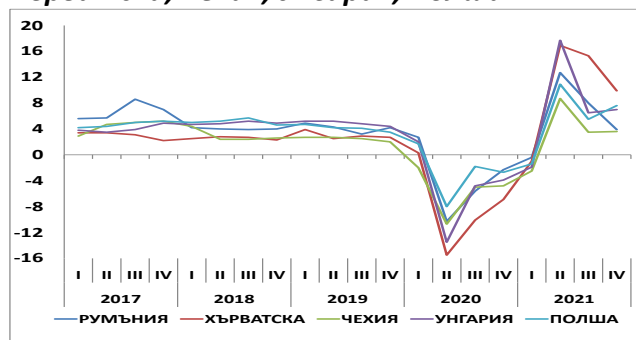
Графика 4. Volatility Index Futures (VIX) индекс

Централна и Източна Европа (ЦИЕ)

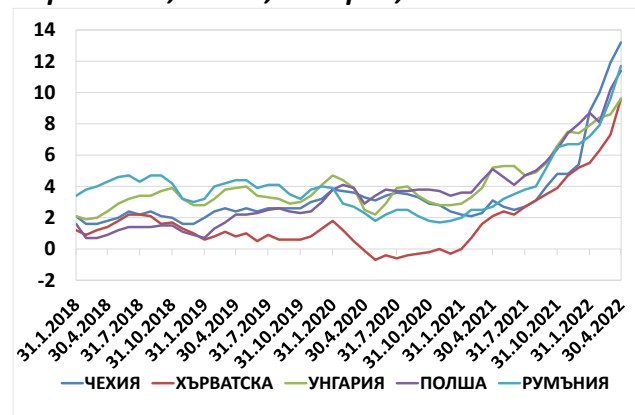
Анализирани са страните: Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария и Полша, чието развитие на икономиките е съпоставимо с българската икономика.

Графика 5. Реален БВП, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

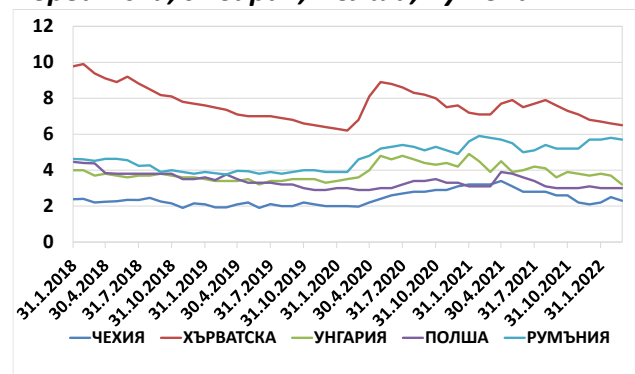

Ръстът на БВП на Румъния се забави до 3.9% през четвъртото тримесечие на 2021 г. спрямо 8% през предходното. БВП на Хърватска спадна до 9.9% през четвъртото тримесечие на 2021 г. спрямо 15.3% през третото. Ръстът на БВП на Чехия се ускори минимално до 3.6% за същия период. Ръстът на БВП на Унгария се увеличи до 7% през четвъртото тримесечие на 2021 г. спрямо 6.5% през третото. Ръстът на БВП на Полша се ускори до 7.6% през четвъртото тримесечие на 2021 г. спрямо 5.5% през предходното.

Графика 6. Инфлация, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

Графика 7. Безработица, %; Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния

Чехия: Годишният темп на инфлацията се увеличи до 13.2% през м. април 2022 г. спрямо 11.9% през м. март. Сезонно коригираната безработица бе с лек спад до 2.3% през м. март 2022 г. спрямо предходния месец.

Потребителските настроения се понижиха допълнително през м. април, а инфлационният натиск остана висок. От друга страна, бизнес настроенятията се възстановиха през месеца. През м. април правителството намали акцизите за бензина и дизела до края на м. септември 2022 г. През м. април кабинетът премахна оставащите ограничения за международните пътници, което би трябвало да подкрепи туристическата индустрия.

Унгария: Годишният темп на инфлацията се повиши до 9.6% през м. април 2022 г. спрямо 8.6% през м. март. Безработицата спадна до 3.2% през м. март 2022 г. спрямо 3.7% през м. февруари.

Нараснаха потребителските и бизнес настроенятията. Данните за второто тримесечие показват значителен фискален дефицит, допълнително повлиян от субсидиите за цените на комуналните услуги. Правителството продължава да се противопоставя на ембарго от страна на ЕС върху вноса на руски петрол и газ.

В началото на м. април управляващата партия ФИДЕС спечели парламентарните избори в страната.

Полша: Годишният темп на инфлацията спадна до 10.2% през м. април 2022 г. спрямо 11.4% през м. март. Сезонно коригираната безработица остана без промяна на 3% през м. март 2022 г.

Въпреки че продажбите на дребно нараснаха, доверието на потребителите се понижи, а растящата инфлация, предполага умерени разходи на домакинствата. Бизнес настроенятията отслабнаха, показвайки забавяне на икономическата динамика, въпреки че индексът за покупка на мениджърите (PMI) остана стабилен. Руският Газпром преустанови всички доставки на газ за страната в края на м. април, въпреки че големите газови запаси в страната трябва да поддържат потреблението стабилно.

Румъния: Годишният темп на инфлацията се увеличи до 11.7% през м. април 2022 г. спрямо 9.6% през м. март. Сезонно коригираната безработица намалва слабо до 5.7% през м. март 2022 г. спрямо предходния месец.

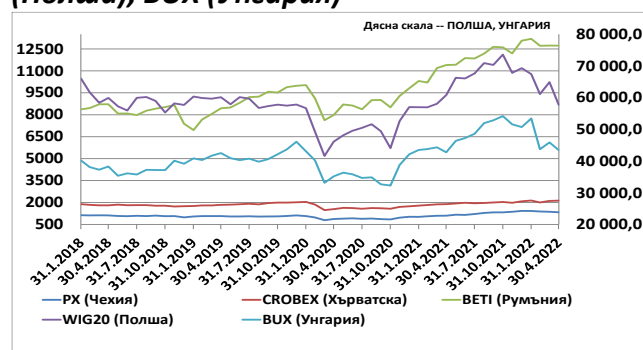
В средата на м. април правителството изготви промяна в данъчния закон, която ако бъде одобрена, ще подкрепи експлоатацията на черноморските запаси от природен газ в Румъния. Това ще увеличи значително публичния бюджет, ще нараснат инвестициите и ще подкрепи енергийната независимост.

Хърватия: Годишният темп на инфлацията се повиши до 9.6% през м. април 2022 г. спрямо 7.3% през м. март. Сезонно коригираната безработица се понижи

минимално до 6.5% през м. март 2022 г. спрямо предходния месец.

Промишленото производство спадна, а заедно с по-ниското бизнес доверие, е сигнал за забавяне на инвестиционната активност. Потребителските настроения също намаляха. Кредитният растеж се ускори, както при кредитите за домакинствата, така и при корпоративните заеми. Премиерът Андрей Пленкович направи промени в кабинета в края на м. април, които бяха одобрени от парламента.

Графика 8. Индекси – ЦИЕ, РХ (Прага), CROBEX (Хърватска), BETI (Румъния), WIG20 (Полша), BUX (Унгария)

Други държави

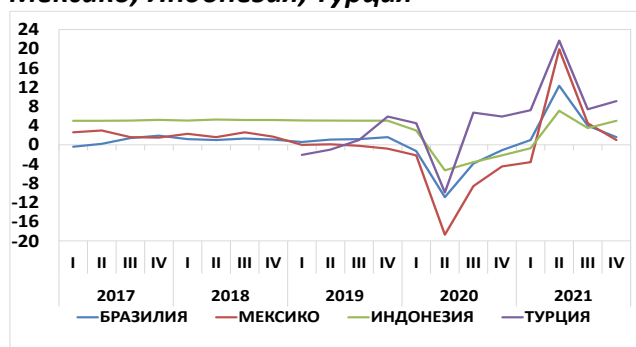
Анализирани са страните: Турция (поради съседното ѝ географско местоположение), Бразилия, Мексико, Индонезия (предвид наличието на големи експозиции в ценни книжа на поднадзорни на КФН лица).

Турция: Годишният темп на инфлация се повиши до 70% през м. април 2022 г. спрямо 61.1% през м. март. Сезонно коригираната безработица нарасна до 11.5% през м. март 2022 г. спрямо 11.1% през м. февруари.

Промишленото производство се сви, а ръстът на продажбите на дребно се забави значително. Инфлацията нарасна, тъй като конфликтът в Украйна доведе до повишаване на цените на суровините. Това се отразява върху разходите на домакинствата, тъй като покупателната способност е намалена. По-ниските потребителски настроения допринасят за допълнителното свиване на

разходите. Бизнес доверието се покачи до седеммесечен връх през м. април на фона на по-позитивни очаквания за икономиката.

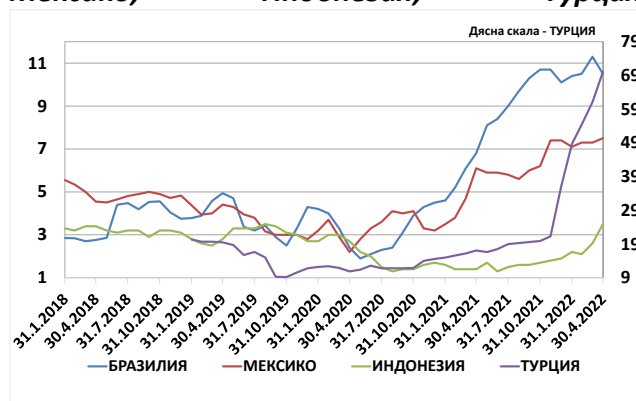
Графика 9. Реален БВП, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за БВП на Турция са от първо тримесечие на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

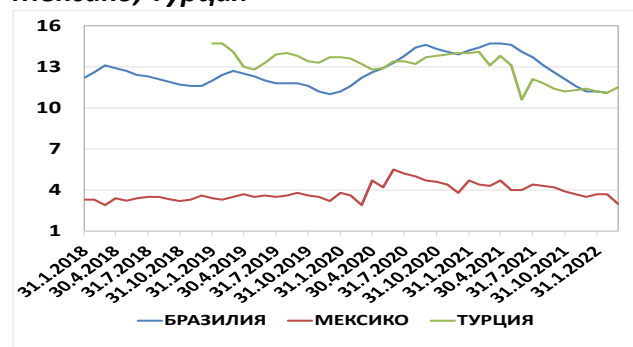
Ръстът на БВП на Бразилия се забави до 1.6% през четвъртото тримесечие на 2021 г. спрямо 4% през третото. БВП на Мексико спадна до 1% през четвъртото тримесечие на 2021 г. спрямо 4.5% през предходното. Ръстът на БВП на Индонезия се повиши до 5% спрямо 3.5% за същия период. БВП на Турция нарасна до 9.1% през четвъртото тримесечие на 2021 г. спрямо 7.4% през третото. Спадът в ръстовете на БВП е вследствие забавената икономическа активност и продължаващото разпространението на Covid-19.

Графика 10. Инфлация, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за инфлация на Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Графика 11. Безработица, %; Бразилия, Мексико, Турция

* Първите данни за безработица на Турция са началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Бразилия: Годишният темп на инфлацията спадна до 10.5% през м. април 2022 г. спрямо 11.3% през м. март. Сезонно коригираната безработица намаля слабо до 11.1% през м. февруари 2022 г. спрямо предходния месец.

Очаква се икономическият растеж да се забави. Потреблението на домакинствата спадна, вследствие високата инфлация. Потребителските настроения също се понижиха. Наближаването на изборите през м. октомври 2022 г. носи политическа несигурност и фискални рискове. Високата инфлация и по-слабата икономика може да намалят шансовете за преизбиране на президента Жаир Болсонаро.

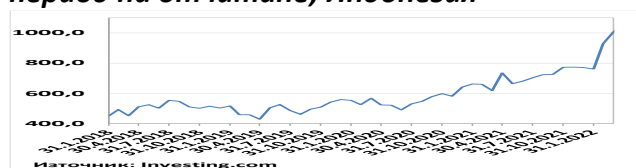
Мексико: Годишният темп на инфлацията се повиши леко до 7.5% през м. април 2022 г. спрямо предходния месец. Сезонно коригираната безработица намаля до 3% през м. март 2022 г. спрямо 3.7% през м. февруари.

Очаква се икономическата активност да нарасне, макар и слабо. Производственият индекс PMI се увеличи, а също и доверието на потребителите. Независимо от това, по-ограничените финансови условия и забавянето на износа към САЩ могат да навредят на инерцията. Предложението на правителството за засилване ролята на държавата в електроенергийния сектор за сметка на частните фирми беше отхвърлено в парламента. Веднага след неуспеха, правителството национализира литиевите резерви, което може да понижи бизнес настроенията.

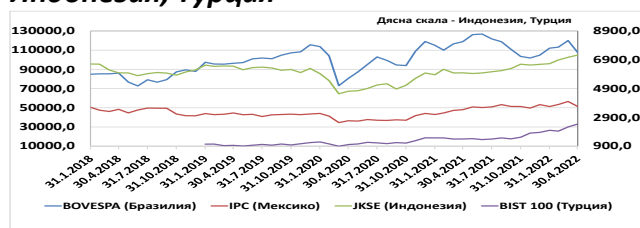
Индонезия: Годишният темп на инфлация се увеличи до 3.5% през м. април спрямо 2.6% през м. март 2022 г. Сезонно коригираната безработица намалю до 5.8% през м. февруари 2022 г. спрямо 6.5% през м. август 2021 г.

Производственият PMI се понижи, но стабилният външен сектор може да компенсира вътрешния спад, тъй като основният износ на страната – въглища, палмово масло и никел, се възползват от нарастващите цени на суровините. МВФ приключи консултацията си в Индонезия, като подкрепи властите за балансираната и отговорна политика при борбата с пандемията, както и за макроикономическата и финансовата стабилност. Предупреди обаче, че все още има рискове. Призивите към президента да удължи конституционно определения си мандат представляват институционален риск, докато нарастващият ценови натиск подкопава популярността на правителството.

Графика 11-1. Безработица, %, 6 месечен период на отчитане; Индонезия

Графика 12. Индекси - Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначално включване в анализа

През м. април 2022 г. бразилският индекс на акции Bovespa се понижи с -10.1% спрямо м. март, а мексиканският индекс IPS с -9.1%. Индонезийският индекс JKSE се повиши с 2.2%, а турският BIST100 нарасна с 8.8% за същия период.

Фактори с влияние на европейските финансови пазари

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

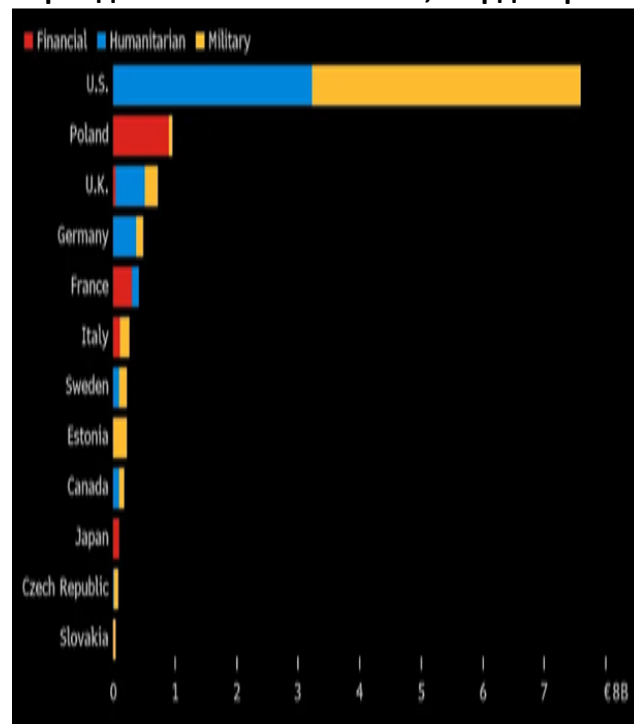
През м. април 2022 г., курсът на акциите на европейските пазари спадна след по-слаб от очакван растеж в Европа и САЩ, както и опасения относно китайската икономика. Перспективата за глобален спад понижи настроенията на инвеститорите, като нарастващата инфлация и войната в Украйна се отразиха негативно.

В средата на м. април Руската централна банка понижи основния лихвен процент в страната до 17% спрямо 20% през предходния месец.

Русия – Украйна

Заместник-командващият войските на Централния военен окръг генерал-майор Рустам Минекаев заяви: „След началото на втория етап на специалната операция, една от задачите на руската армия е да установи пълен контрол над Донбас и Южна Украйна. Контролът над Южна Украйна е още един излаз към Приднестровието“. Той заяви още, че Русия планира да си осигури сухопътен коридор между Донбас и Кримския полуостров, анексиран от Украйна през 2014 г.

Видове помощи по държави за Украйна в периода 24.02. – 27.03.2022 г., млрд. евро

Източник: Kiel Institute for the World Economy

На първо място са САЩ с 3.5 млрд. евро хуманитарна и 4.5 млрд. евро военна помощ. На второ място е Полша с 900 млн. евро финансова и 100 млн. евро военна помощ.

Храни

Глобалните цени на храните се покачват значително, като войната в Украйна се отрази негативно върху доставките на реколтата, пренася инфлацията върху потребителите и влошава глобалната криза с глада. Войната внесе хаос във веригата за доставка на стоки в ключовия за зърнените храни регион на Черно море, като наруши глобалните търговски потоци и повиши паниката относно недостига на основни продукти като пшеница и готварско олио. Пристанищата на Украйна са затворени и много кораби избягват региона, в който е съсредоточена около една четвърт от цялата търговия със зърно. Високите цени на енергията и торовете повишават допълнително разходите за производство на храни.

Ценови индекс на храните към м. април 2022 г.

Източник: FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations)

Индексът достигна 160 пункта през м. април, като за сравнение, при финансовата криза от 2010 г. бе на ниво от 138 пункта.

Най-застрашените икономики вследствие ръст на цените на храните

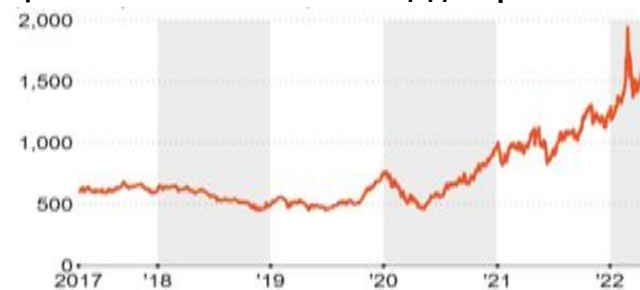

Източник: Bloomberg

Най-застрашена е Нигерия, следвана от Пакистан и Египет. И в трите държави има силно ислямистко присъствие, което може да допринесе за допълнителна ескалация на конфликта при евентуална хранителна криза.

Индонезия блокира износа на олио за готвене, както и суровини от готварско олио, като забраната остава за неопределен период от време. Палмовото масло е ключова съставка в широк спектър от потребителски продукти, от преработени храни до козметика, а в Индонезия е концентрирано около 60% от световното производство. Забраната отразява опита на Индонезия да се справи с вътрешните последици от руската инвазия в Украйна, основен производител на селскостопански култури. Войната доведе до покачване на цените на храните по целия свят.

Цена на палмовото олио в щ. долари

Легенда: Цената е за 25 метр. т. (25 хил. литра)
Източник: Bloomberg

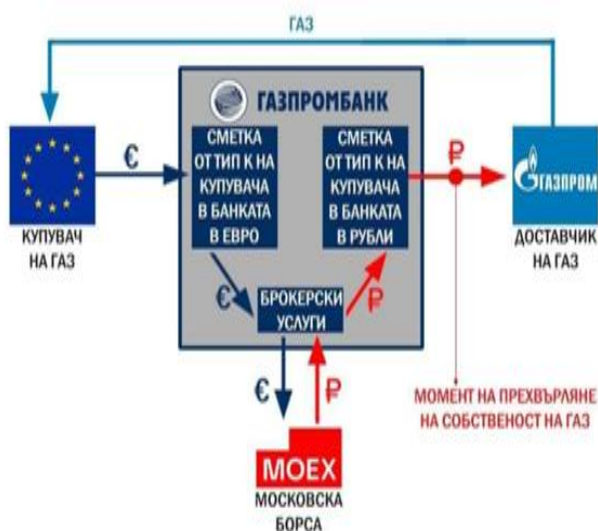
В края на първото тримесечие на 2022 г. цената на палмовото олио достигна до 1600 щ. долара спрямо 1000 щ. долара за същия

период през 2021 г. Увеличението от 60% ще се отрази негативно на цените на другите храни, които се приготвят чрез палмовото олио.

ЕС – Русия

Руският президент Владимир Путин заяви, че е подписал указ, според който, от 1-ви април, чуждестранните купувачи на руския газ трябва да плащат в рубли и договорите ще бъдат прекратени, ако тези плащания не бъдат извършени. „За да купуват руски природен газ, те трябва да открият сметки в рубли в руски банки. Ако такива плащания не бъдат извършени, ще считаме това за неизпълнение от страна на купувачите с всички произтичащи от това последици“.

Примерна схема при покупка на руски газ

Източник: Посолство на Руската федерация в България

Изисква се купувачът да открие сметка в евро, като с помощта на брокер, необходимата сума за покупка на газ ще бъде конвертирана в рубли. Превалутирането ще се извършва на Московската борса, а не автоматично от „Газпромбанк“. Плащането в рубли нарушава санкциите, които наложи ЕС на Москва заради войната в Украйна. Много от страните обаче са силно зависими от доставките на природен газ и може да търсят начин да заобиколят ограниченията.

В края на м. април Газпром спря напълно доставките на газ за „Булгаргаз“ (България) и PGNiG (Полша) поради липса на плащания в рубли.

Германското правителство пое временен контрол над дъщерното дружество на „Газпром“ в страната. Целта е да бъдат защитени доставките на природен газ във федералната република. Според икономическия министър Роберт Хабек, германският мрежови оператор ще управлява Gazprom Germania до 30 септември. Дъщерното дружество на „Газпром“ управлява критична газова инфраструктура - газохранилища, както и извършва търговия и транспорт на природен газ в Германия.

Санкции

Министерството на финансите на САЩ е спряло плащания по дълг в долари от сметки на руското правителство в американски банки, увеличавайки натиска върху Москва да намери алтернативни източници на финансиране за плащане на инвеститорите в облигации. Целта е, Русия да се принуди да избере между три непривлекателни опции - източване на доларовите резерви, които държи, харчене на новите приходи или изпадане в неизпълнение. Русия е извършила плащания по две облигации с падеж през 2022 и 2042 г. в рубли, а не в щатски долари, което представлява промяна в условията на плащане спрямо първоначалните договори за облигации и следователно може да се счита за неизпълнение, според определението на Moody's, ако не бъде намерено решение до 4-ти май, когато е краят на гратисния период. Докато някои руски еврооблигации, емитирани след 2018 г., позволяват плащания в рубли, издадените преди 2018 г. - като въпросните доларови облигации с падеж през 2022 г. и 2042 г., не позволяват подобно плащане. Когато има закъснение с плащанията по даден заем за продължителен период от време, се счита, че се влиза в процедура по неизпълнение или фалит. Точните ефекти от неизпълнението варират в зависимост от вида на заема, но могат да

включват снижаване на кредитния рейтинг, загуба на определени активи и трудности при получаване на нови заеми в бъдеще. Русия има парите, но не може да плати, защото резервите ѝ, които са четвъртите по големина в света, бяха замразени от Съединените щати, Европейския съюз, Великобритания и Канада.

Основни санкции и ограничения Русия към 11.4.2022 г.

	✓ Обявени/наложени		✗ Не са обявени				
Ограничения върху:	Австралия	Канада	ЕС	Япония	Швейцария	Великобритания	САЩ
Внос на руски петрол и газ	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓
Внос на руски въглища	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓
Внос на руски метали	✗	✗	✓	✗	✓	✗	✗
Износ на метали за Русия	✓	✗	✗	✓	✗	✗	✗
Износ на луксозни стоки за Русия	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓
Внос на луксозни стоки от Русия	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓
Ограничения за износ на технологии за Русия	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Достъп на Русия до средствата на МВФ и Световната банка	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Държавен дълг	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Кореспондентски банкови сметки на руски банки	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓
Достъп на руски банки до SWIFT	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Отнемане на статута на най-облагодетелствана нация	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓

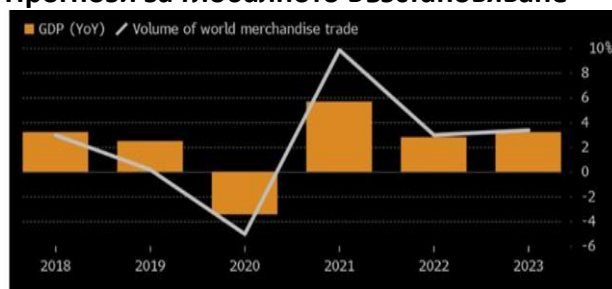
Източник: *Castellum*

Санкции върху обслужването на руския държавен дълг са наложили: САЩ, ЕС, Великобритания, Швейцария, Канада, Япония и Австралия. Забрана на достъпа на Русия до средствата на МВФ и Световната банка са наложили всички от гореизброените страни без Швейцария.

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

Глобално възстановяване

Прогнози за глобалното възстановяване

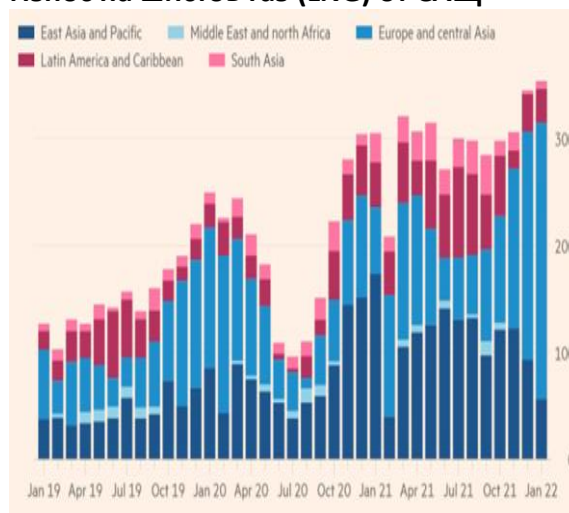

Източник: *WTO (World Trade Organization)*

Войната в Украйна ще забави възстановяването на световната икономика от пандемията, ще свие търговията със стоки и може да доведе до по-голямо разделение в световната търговия. Понижава се прогнозата за ръст на търговията със стоки през 2022 г. до 3%, спрямо предишната, която бе за 4.7% увеличение. За 2023 г. се очаква ръст на търговията от 3.4%, като оценката може да бъде намалена заради рисковете, като продоволствената несигурност и възможното възвращане на коронавируса.

Шистов газ

Износ на шистов газ (LNG) от САЩ

Източник: *Refinitiv*

През м. януари 2022 г. вносът на шистов газ от САЩ достигна 300 млрд. куб. фута/ден (около 57 млн. барела), спрямо 45.6 млн. барела през м. януари 2021 г., което е ръст от приблизително 25% за периода.

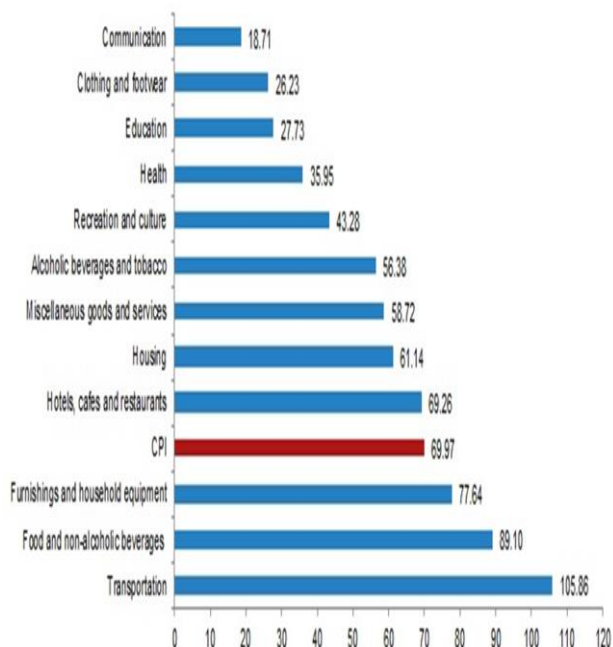

Общият капацитет за втечен природен газ в САЩ възлиза на 120 млрд. куб. метра (bcm) годишно. Още три централи, които трябва да бъдат онлайн до 2025 г., ще донесат 70 млрд. куб. метра нов капацитет. Други централи на стойност 206 млрд. куб. метра имат одобрение от федералните регулатори, но очакват окончателно решение от своите инвеститори. Председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен обяви споразумение с президента на САЩ Джо Байдън, съгласно което ЕС ще гарантира дългосрочно търсене на още 50 млрд. куб. метри годишно LNG. Обемите биха компенсирали част от 155 млрд. куб. метри газ, които ЕС внесе от Русия миналата година.

Турция

Значителният ръст на инфлацията повдига въпроси за бъдещето на икономиката в страната с над 86 млн. души население.

Инфлация на основни групи стоки в Турция - м. април 2022 г., изменение спрямо предх. година, %

Източник: Turkish statistical institute

Цените на храната и неалкохолните напитки през м. април 2022 г. нараснаха с 89.1% спрямо м. март. Увеличението при транспорта е със 105.9% за същия период.

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

Цените се повишиха поради рекордната волатилност на лирата. Турската валута загуби над 40% спрямо щ. долар през 2021 г., вследствие политиката на централната банка на страната да намалява лихвените проценти, вместо да ги повишава, в условията на бързо нарастващи цени.

ЕС – Обединено кралство

Брой на отношенията купувач/продавач за Обединеното кралство/ЕС, по размер на пазара в ЕС за търговци от Обединеното кралство

Източник: FT

Търговското споразумение на Обединеното кралство с ЕС след Брекзит предизвика значителен спад в броя на търговските отношения, които Великобритания има с блока, тъй като бюрокрацията на границата ограничава способността на по-малките фирми да изнасят. Броят на взаимоотношенията между купувачи и продавачи е намалял с 1/3 след въвеждането на търговското споразумение между ЕС и Обединеното кралство през януари 2021 г. За 5-те най-големи пазара в ЕС, броят на взаимоотношенията са спаднали с около 15%, докато за най-малките 6 пазара в Съюза броят на търговските взаимоотношения са спаднали с над 50%.

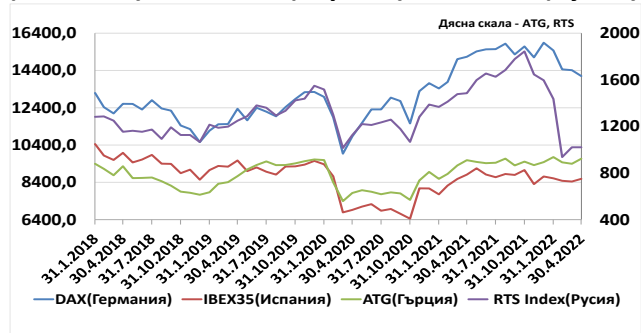
Израел – Палестина

В средата на м. април Израел свали ракета, изстреляна от ивицата Газа и нанесе въздушен удар като ответна реакция. Ракетният огън бе предшестван от сблъсъци, след като израелската полиция влезе в комплекса Ал-Акса в Йерусалим, с цел потушаване на бунтове, докато палестинците се събираха за молитви за празника Рамадан. Сблъсъците в Ал-Акса често водят до по-широк конфликт и враждебност към Израел. Арабските правителства, включително ОАЕ, които наскоро подновиха връзките си с Израел, осъдиха полицейските действия в Ал-Акса.

Финансови пазари

През м. април 2022 г., германският индекс DAX30 се понижи с -2.2% спрямо м. март. Испанският индекс IBEX35 нарасна с 1.6%, а гръцкият ATG намалю с 4.9% за същия период. През м. април, руският борсов индекс Russia Trading System (RTS) остана без промяна.

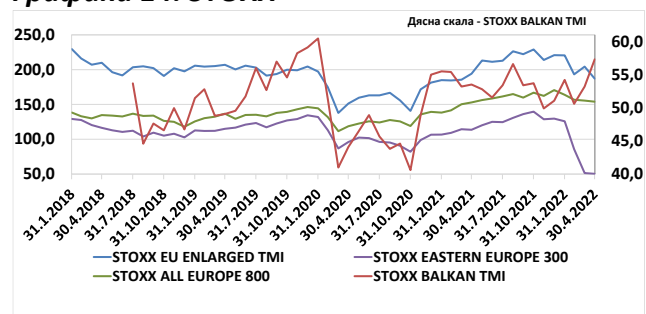
Графика 13. DAX 30 (Германия), IBEX-35 (Испания), ATG (Гърция), RTS (Русия)

През м. април 2022 г., индексите STOXX, проследяващи развитието на капиталовите пазари в Европа, бяха с разнопосочна

динамика. Индексът STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI)¹, отразяващ състоянието на капиталовите пазари само в страните членки на ЕС (присъединени след 1.05.2004 г.), спадна до 187.4 б.т., което е понижение от -8.2% спрямо м. март. Индексът STOXX Balkan TMI², който обхваща 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в Източна Европа, се повиши до 57.7 б.т., при увеличение от 7.7% за същия период. Индексът STOXX Eastern Europe 300³, отразяващ динамиката в развиващите се държави в ЕС и Русия, се понижи до 50.4 б.т., с намаление от -2% спрямо м. март 2022 г. Индексът STOXX All Europe 800⁴, включващ най-големите компании в Източна и Западна Европа, спадна до 154 б.т., с понижение от -1% за същия период.

Графика 14. STOXX

Забележка: STOXX Balkan TMI заменя STOXX Sub Balkan TMI, като наличните данни са от месец юли 2018 г.

Фактори с влияние на световните финансови пазари

През м. април 2022 г., курсът на пазарите на акции в САЩ се понижи, вследствие по-слабите печалби при някои от големите технологични компании, високата инфлация и

¹ STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI) обхваща дружества на територията на държавите-членки, които се присъединиха към ЕС на 01.05.2004 г.: Кипър, Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Малта, Полша, Словакия и Словения и на 01.01.2007 г.: България и Румъния. Той обхваща различен брой компании и покрива около 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в съответната държава, коригирани с фрий-флоута.

² STOXX Balkan Total Market Index (TMI) е част от STOXX Eastern Europe TMI Index, който обхваща 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в Източна Европа, коригирани с фрий-флоута. Индексът включва различен брой компании от Хърватия, Република Македония (FYROM), Сърбия и Словения.

³ STOXX Eastern Europe 300 Index е част от STOXX Eastern Europe Total Market Index (TMI). Той обхваща 300 емисии с голяма, средна и малка

капитализация от 18 страни от Източна Европа - България, Хърватска, Кипър, Чехия, Естония, Гърция, Унгария, Латвия, Литва, Република Македония (FYROM), Полша, Румъния, Русия, Сърбия, Словакия, Словения, Турция и Украйна.

⁴ STOXX All Europe 800 Index е част от STOXX Europe TMI. Той обхваща най-големите 800 компании в Източна и Западна Европа.

притесненията на инвеститорите за забавяне на глобалната икономическа активност.

ФЕД одобри второто повишение на лихвите за годината като начин да се справи с растящата инфлация и да запази икономическия растеж. Основната лихва нарасна до диапазона 0.5%-1%. Очаква се лихвата да достигне между 1.75% и 2% до края на 2022 г.

Вирусът Covid-19

Увеличават се страните с потвърдени над 1 млн. случаи на заболели от Covid-19. В САЩ, Русия, Великобритания, Бразилия и Индия потвърдените случаи са над 10 млн.

Броят на ваксинираните хора постепенно нараства. С над 60% ваксинирано население са Канада, САЩ, Бразилия, Аржентина, Китай, Австралия и др.

Брой заразени лица, смъртни случаи и степен на заразителност с Covid-19 по страни към 31.4.2022 г.

Източник: Bloomberg

Световна карта на ваксинирането към 31.4.2022 г.

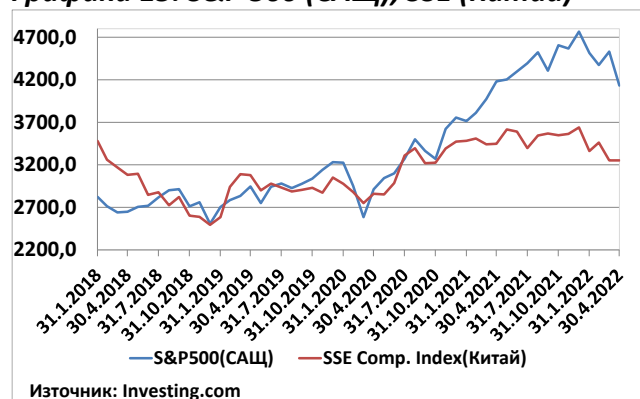

Източник: Bloomberg

Финансови пазари

Индексът Standard & Poor's (S&P) 500 се понижи с -8.8% през м. април 2022 г. спрямо предходния месец. Китайският индекс на Шанхайската фондова борса (SSE Composite) остана без промяна за същия период.

Графика 15. S&P 500 (САЩ), SSE (Китай)

Борсово търгувани фондове

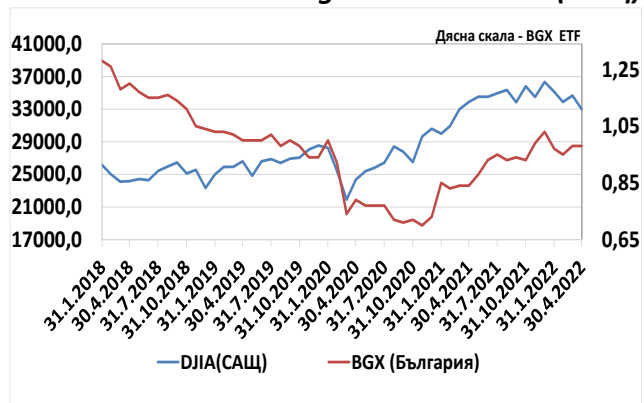
През м. април 2022 г., курсът на акциите на повечето азиатски пазари се понижи, тъй като нараснаха карантинните ограничения в Китай,

повишаването на лихвите и забавянето на икономическия растеж.

През м. април 2022 г., Dow Jones Industrial Average (DJIA) намалю с -4.9% спрямо предходния месец.

Expat Bulgaria SOFIX UCITS ETF (BGX) остана без промяна за същия период.

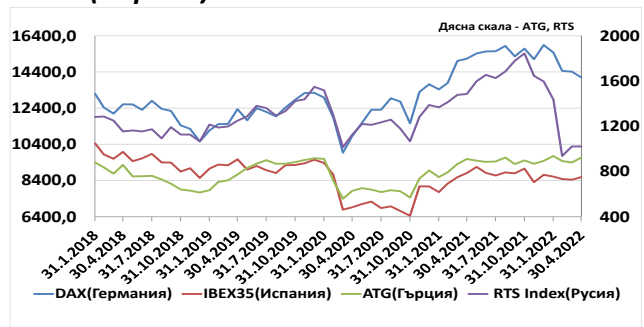
Графика 16. BGX (България), Dow Jones Industrial Average (САЩ)

Управляваните от Expat Asset Management фондове следват представянето на няколко индекса чрез пълното физическо репликиране.

В края на м. април 2022 г., Expat Greece ASE UCITS ETF се повиши с 4.9% спрямо м. март. Expat Macedonia MBI10 UCITS ETF нарасна с 3% за същия период. През м. април 2022г., Expat Slovakia SAX UCITS ETF се увеличи с 0.3% спрямо предходния месец. Expat Slovenia SBI UCITS ETF спадна с -3% за същия период. През м. април 2022 г., Expat Serbia BELEX UCITS ETF се понижи с -1.6% спрямо предходния месец.

Графика 17. ATG (Гърция), MBI10 (РС Македония), SAX (Словакия), SBI (Словения), BELEX (Сърбия)

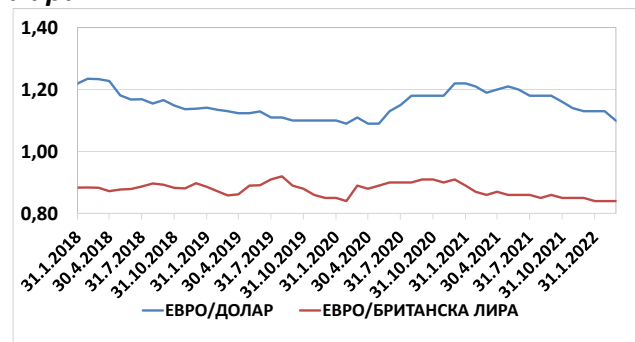
Деривати - базови активи

Валутен пазар

През м. април 2022 г., европейската валута поевтиня спрямо щатския долар в сравнение с предходния месец. В рамките на периода, курсът евро/ щ. долар се движи в диапазона 1.049 - 1.105 щ. долара за евро, при средномесечна цена 1.08 щ. долара. Причините за спада са повишението на лихвата в САЩ и проблемите с доставка на руски газ, който е съществен за развитието на европейската икономика.

За същия период, британската лира остана без промяна спрямо еврото. Курсът евро/ паунд се движи в диапазона 0.83 - 0.843, при средномесечна цена 0.84 паунда за евро.

Графика 18. Евро/Долар; Евро/ Британска лира

Суровини

През м. април 2022 г., фючърсите на петрола се повишиха. В края на периода, фючърсите на West Texas Intermediate (WTI) затвори на 104.7 щ. долара за барел, а фючърсите на Brent при 109.3 долара за барел. Спрямо предходния месец, фючърсите на WTI нараснаха с 4.4%, а фючърсите на Brent с 1.3%. Причините са очакванията на инвеститорите за затруднения с доставките на петрол вследствие конфликта между Русия и Украйна.

Графика 19. Фючърси петрол WTI, Brent

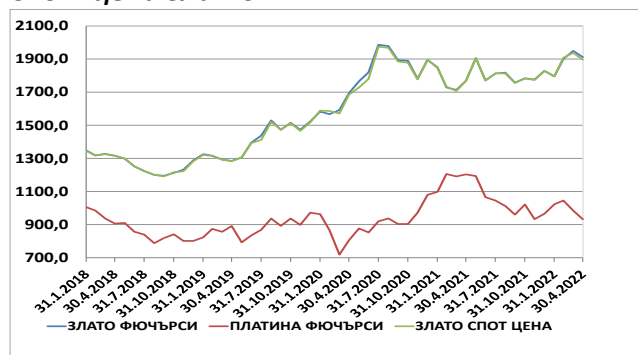

През м. април 2022 г., фючърсната цена на златото се понижи, като затвори на 1911.7 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото намалю с -1.9%, повлияна от повишаването на лихвите в САЩ и ръста на американския долар.

Фючърсната цена на платината спадна до 932.5 щ. долара за унция, при понижение от -5.3% за същия период.

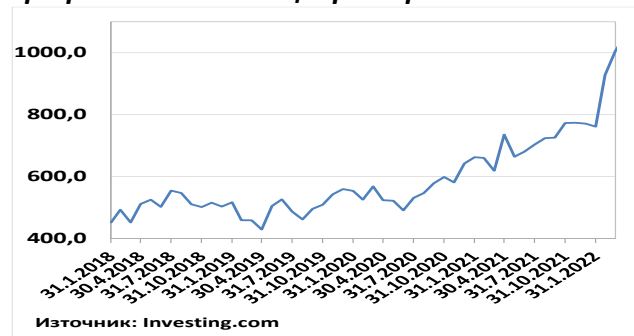
Спот цената на златото намалю, като в края на м. април 2022 г. затвори на ниво от 1896.4 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото се понижи с -2.1%.

Графика 20. Фючърси злато, платина. Спот цена злато

През м. април 2022 г., фючърсната цена на пшеницата се повиши, като затвори на 1055.8 щ. долара за тон. Спрямо предишния месец, цената на пшеницата отчита ръст от 5%, поради конфликта между Русия и Украйна, които са съответно първи и трети по големина износител на пшеница в света.

Графика 21. Пшеница фючърси

Кредитен рейтинг

Показаният кредитен рейтинг е с цел представяне на независимо мнение по отношение кредитния риск на даден емитент на дълг, и оценка на желанието и способността му да обслужва изцяло и навреме своите изискуеми плащания по дълга.

Промените в кредитните рейтинги отразяват промяна в перспективата на агенцията за кредитен рейтинг „Moody’s“ за отделните страни.

СТРАНА	КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ	КОМЕНТАР
Турция	B2 Negative	Без промяна
Полша	A2 Stable	Без промяна
Хърватска	Ba1 Stable	Без промяна
Чехия	Aa3 Stable	Без промяна
Румъния	Baa3 Stable	Без промяна
Бразилия	Ba2 Stable	Без промяна

Резултатите за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service ESG (екологични, социални и управленски фактори) отразяват въздействието на съображенията за ESG върху рейтинга на емитента или негови транзакции. CIS показва въздействието на ESG факторите върху кредитните дейности на емитента, които са съществени за неговия рейтинг. Резултатът се оценява по асиметрична петобална скала, при която: 1 е положителна, 2 е от неутрална до ниска, 3 е умерено отрицателна, 4 е силно отрицателна и 5 е изключително силно отрицателна.

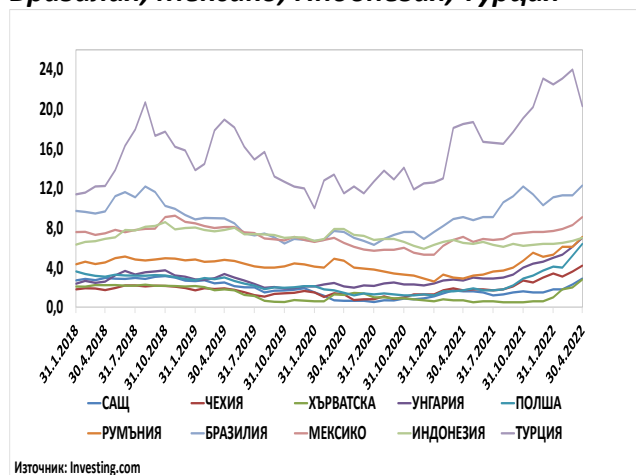
Резултати за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service

СТРАНА	ESG РЕЙТИНГ
САЩ	CIS-2 Neutral-to-Low
Чехия	CIS-2 Neutral-to-Low
Унгария	CIS-3 Moderately Negative
Полша	CIS-2 Neutral-to-Low
Румъния	CIS-3 Moderately Negative
Хърватия	CIS-2 Neutral-to-Low
Турция	CIS-4 Highly Negative
Бразилия	CIS-3 Moderately Negative
Мексико	CIS-3 Moderately Negative
Индонезия	CIS-3 Moderately Negative

С най-висока положителна оценка (CIS-2) са САЩ, Чехия, Полша и Хърватия. С най-ниска отрицателна оценка (CIS-4) е Турция.

Разгледаните държавни ценни книжа (ДЦК) се приемат за показател, отразяващ способността на държавите да привличат заемни средства на база степента на развитие на икономиката си и в зависимост от кредитния си рейтинг.

Графика 22. 10 год. ДЦК: САЩ, Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния, Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

През м. април 2022 г., доходността по ДЦК на Турция се понижи от 24% до 20.3%, а на Бразилия се повиши от 11.3% до 12.3%. Спрямо м. март, промяната в доходността на турските ДЦК е -15.4%, а на полските ДЦК е

8.9%. Повечето държави повишават лихвите по ДЦК с цел борба с растящата инфлация.

§ Използвани са статистически данни, налични до 18.5.2022 г. включително. Източници: ЕЦБ, tradingeconomics.com, investing.com, Bloomberg и др.

* Данните за инфлация и БВП за някои страни не са налични към периода на изготвяне на доклада.